

Egyházközség

Szerző Administrator
2007. augusztus 08.
Utolsó frissítés 2018. augusztus 13.

Az uzoni református egyházközség rövid történeteAz uzoni egyházi gyökereket a XIV.századba kell keresnünk, amikor az 1332-1335-ös pápai tizedjegyzékek szerint önálló plébániatemploma van, papja István (Stephanus sacerdos de Vuzunt) pedig adót fizet a pápának. Uzon lakói ekkor a római katolikus vallást gyakorolják, azonban a XVI.század második felében-valószínű a brassói Johannes Honterus tanainak köszönhetően reformátussá válnak.Első református lelkipásztora Hilibi Nagy László, akit néhány szerző László archidiakónussal azonosít,és aki egyházi főhatóságot is gyakorolt ebben az időben.

Biztos adatok birtokában csak 1648-tól vagyunk.A legrégebbi jegyzőkönyvet (Annotamenta Ecclesiae Uzoniensis Reformatorum),Sáfár János kezdte el írni,aki1648-1658 között töltötte be a lelkipásztori tisztséget Uzonban.E jegyzőkönyv utolsó oldalain maradt ránk az uzoni lelkipásztorok és a református iskolában szolgáló tanítómesterek névsora. Báthori Gábor fejedelemsége alatt,1612.szept.13-án a Géczi András által vezetett brassói szászok betörték Székelyföldre, az uzoni templomkastélyt bevették és iszonyú rablást vittek végbe.,,Uzon Brassó felé csaknem véghelysége a Székelyföldnek.A síkság melyen fekszik sok szerencsétlen napra virradott...Benne az országút mellett nagyszerű templom-várfal pusztul...Sokszor menti meg a lakosságot.Még 1612-ben oly karban állott,hogy Weiss Mihály Brassó főbírálya és a Báthori Gábor ellen felkelt szászok vezére csak ostrommal vala képes bevenni. ”Kovári L.1852.223.p. Ugyanazon év október 16-án ezúttal Michael Weiss királybíró vezetése alatt a brassóiak Uzont újból elfoglalták és az Illyefalvi templomvárhoz húzódtott népet megadásra kényszerítették. Az akkori eseményeket a kortárs Brassói főpap Mark Fuchs krónikája és Nagy Szabó Ferencz Memoriáléja őrizte meg. 1704-ben a kuruc és labanc villongások közepette tűzvész pusztít a faluban, ezúttal a templom is áldozatul esik.1706-ban a Rákoczi-féle felkelés idején Csáki András kuruc elöl a brassói német parancsnok katonái a vártemplomban keresnek menedéket, a templomból kihordott padokkal torlaszolják el a bejáratot és magukat étlen-szomjan 48 órán át oltalmazták a kurucok támadásától. 1710 és 1740 között, Lisznai Intze István lelkipásztorsága idején folyamatos sorscsapások érik az uzoni gyülekezetet.1717-ben pestis dűl a faluban és a lakosság fele elpusztul. A krónikás siralmas énekben emlékezik meg erről az eseményről melynek címe:”Trenodia Hungarica Uzonnól .” 1738-ban földrengés rázza meg a falut akkora erővel, hogy a harangok is megszólalnak. A földrengés nyomán leomlik a templomtorony, azonban a század közepéig sikerül újraépíteni a lelkes adományozók révén. A Mária Terézia féle székely határországvezetést létrehozása idején 1764-ben a sepsiszéki falvakat Uzonban eskették fel a Habsburg ház iránti hűségre. 1802-es földrengés nagyon megrongálta a templomot és a tornyot. Részben mind a kettőt le kellett bontani. A ma is látható templom 1829-re készült el, a jelenlegi torony(38 m magas) 1842-44 között épült, hagyományos barokk tető fedé.

Az 1848-49-es magyar szabadságharc helyi eseményei idején Uzonban volt az első komoly osztrákellenes megmozdulás, az akkori lelkipásztor Sükösd Sámuel (1848-1849) mártír-halált halt a tömösi-vámnál,akinek emlékét, valamint a többi uzoni szabadságharcosét az 1991-ben elhelyezett márványtábla őrizi a templom falán. A feljegyzések szerint a betörő orosz katonák ebben az évben a falut felégették, és mindenéből kirabolták. 1857 emlékeztető év marad az egyházközség történetében, hiszen Tatrangi Sándor és neje Benke Juliánna 12 000 forintos (cs.k.ezüst huszasokban)-más adatok,presbiteri jegyzőkönyvek szerint 10 000 rénes forintot-ami 1911-ben kb. 8 000 korona volt- végrendeletet hagyományozott az egyházközségre,új tanítói állás létrehozása, valamint iskolaalapítás céljából. Ettől az évtől kezdve az egyház története még szorosabban egybefonódik az iskola történetével, az uzoni gyülekezet derekas munkát vállalva a népoktatás ügyében. Az iskolaalapító Tatrangi Sándor (1797-1875) síremléke a helybeli református temető kertben van. 1880.január 10-én hivatalosan megalakul az “Uzoni Dalárda”. Az első világháború alatt az egyházközség pénzel segíti a fronton megsebesült katonák lelkigondozásának munkáját. Azonban Uzon sem mentesül a világháború pusztításaitól, így 1916-ban a román katonáknak a falun való átvonulása nyomán elpusztult a templom orgonája, amelyet csak nehéz áldozatok során sikerült újraépíteni az 1925-ös évben. Az első- valamint a második világháborúban elesett uzoni katonák emlékét a parkban elhelyezett emlékmű őrizi.

Az 1920 június 4-én a Versailles-i Trianon kastélyban megkötött békediktátum(szerződés), amikor Erdélyt Romániához csatolták, rányomta bélyegét a XX. század egyházi életére is. Ekkor kezdődik el az egyházi ingatlanok kisajátítása (erdő,szántóföldek,kaszálók), valamint a református iskola működésének megnehezítése . 1948-ban államosítják a Református Tatrangi Népiskola épületét,a volt kántortanítói lakást,a Tótné-féle tanítói lakást,szántóföldeket,az erdőt . Ugyanebben az időben azonban az egyházközség jeles eseményekkel is büszkélkedhetett, hiszen 1928. jan. 15-én alakult meg az Uzoni Nőszövetség. 1940-ben újabb földrengés rázza meg a templomot,amely során a templom épülete annyira megrongálódott, hogy nem tudtak istentiszteletet tartani benne.Magyar állami segítséggel 1942-ben javították ki.

Az uzoni református egyházközség történetében jelentős helyet foglalt el Nagyobb Péter, aki 1949-1959 között volt Uzon lelkipásztora. 1959-ben a kommunizmus ateista indulatainak és a kollektivizálás erőszakos megnyilvánulásának esett áldozatul. Három és fél évig több erdélyi lelkész társával együtt a marosvásárhelyi, majd a szamosújvári börtön foglya volt. 1959-1992 között Szabó József szolgált a gyülekezetben, az ő idejében, 1980-ban megünneplik az uzoni dalárda fennállásának 100. évfordulóját és ugyanebben az évben állítják fel a temető bejáratához a csernátóni Hasszmann-testvérek által faragott székelykaput.1977.március 4-i földrengés megrongálta a templomot,de főleg a tornyot.Ebben az évben kijavították a tornyot és 1978-ban kívülről-belülről megújították a templomot. 1986.augusztus 31-i

földrengés a templomot rongálta meg jobban. 1986-ban és 1987-ben a tornyot és a templomot is kijavították. Az 1990. május 30-31-i földrengés kárait még ebben az évben kijavították és javítási munkálatokat végeztek a lelkipásztori lakáson is. 1993. aug. 2-től Zsold Béla szolgált a gyülekezetben, aki testvéri kapcsolatokat alakít ki a Mendei, valamint a hollandiai Onde Tonge-i gyülekezettel. 1996-ban a honfoglalás ezerszázadik évfordulóján a millecentenárium emlékére emlékkövet helyeznek el a templomkertben, Erdély címerével. 1997. szeptember 14-én befejezik és felavatják a hollandiai támogatással épült új gyülekezeti házat, majd 2000. november 19-én magyarságunk ezeréves államisága s a keresztyénség felvételének ezredik, valamint Jézus Krisztus születésének kétezredik évfordulóján milleniumi rendezvényeket tartnak, amely alkalmából Szent-István monogramos emlékkövet állítanak ugyancsak a templomkertben. 2003. jan. 3-tól Ungvári Barna-András az uzoni gyülekezet lelkipásztora. 2003-ban-2006-ban, 2007-ben és 2010-ben a Parókia régi (1826-ban épült) részét javítják ki, 2004-ben a hollandiai testvérgyülekezet segítségével az 1992 óta elromlott orgonát újítják fel teljesen és 2005-ben a templomot javítják ki kívülről. 2005-ben testvéri kapcsolat jön létre a Miskolc-diósgyőri gyülekezettel. 2007-2008-2009-ben a volt kántori lakás felújítására került sor, valamint a visszkapott, volt Református Tatrangi Iskolába fürdőszoba készült s az ugyancsak visszkapott volt kántortanítói lakásban gyószertár kezd meg működését, hozzákezdve az épület teljes felújításához. 2007. szeptember 16-án a Gyülekezeti Ház építésének tíz éves évfordulójára emlékeztünk s hálát adtunk az eddig elvégzett építkezésekért. 2008-ban a volt Református Tatrangi Népiskolába fürdőszoba készült, 2009-ben kijavítottuk a tetőzetet s rúktattuk a cserepeket, 2010-ben egy osztálytermet újítottunk fel teljesen. 2009-ben a templom műemlék kovácsoltvas-kerítésének újrafestésére került sor, valamint a templom belső meszelésére és a padok újrafestésére. A volt kántortanítói lakás hátsó felének teljes felújítása is ekkor valósult meg, „binnen fogorvosi rendelő kezdte meg működését. A kántori lakás telkén a régi konyha helyett új konyha építettett. Ugyanebben az évben a templomkertben kopjafát avattunk Ujjvárossy József (1838-1919) emlékére, aki az egyházközség gondnoka, főgondnoka, majd a Seps-i Református Egyházmegye és a Székely-Mikó Református Kollégium főgondnoka is volt. 2011 a Nagyobb Péter (1902-1983) lelkipásztorról való megemlékezés éve. A Polgármesteri Hivatal támogatásával ugyancsak a templomkertben az ő emlékére is kopjafa készült. Puskás-Bajkó Gábor brassói műhelyében elkészült a Református Dalárda 1930-ban készített zászlójának a másolata, melynek áldása, felszentelése 2011. szeptember 11-én volt. 2012-ben is áptuk mind a három testvérkapcsolatunkat. 2013-ban a templom tornyának teljes felújítására került sor. 2016-tól kezdődően a templom portikusa (iskola) felőli bejáratnál kopjafa őrzi a mindenkori dalosok emlékét. Felirata: Énekeljete az Úrnak, áldjátok az ő nevét. Zsolt. 96:2 Mindenkor dalosok emlékére. A hátoldalon: A dal megtisztít, felemel (Holló E), Szívből fakadjon mindig dalunk. Ugyancsak ebben az évben az 50-60 éve konfirmáltak találkozójakor is kopjafát avattunk. Felirata: Emlékezzél meg az egész útról, a melyen hordozott téged az Úr, a te Istened. V. Móz. 8:2 Az 50-60 éve konfirmáltak találkozója. A hátoldalon: az 50-60 éve konfirmáltak névsora. 2016. október 29-én a Gulág Emlékév keretében a II-ik világháború végén és azután a földvári, illetve más fogolytáborokban meghalt vagy szenvedett uzoni foglyokra emlékeztünk, konferencia, kiállítás megnyitása és emléktábla avatása keretében. Az emléktábla a templom nyugati falára került elhelyezésre. 2017-ben is kopjafát avattunk a 25-50-60 éve konfirmáltak találkozójakor. Felirata: Törekedjünk azokra, a mik a békességre és az egymás épülésére valók. Róma 14:19 A hátoldalon: 500 éves a Reformáció, valamint a 25- 50-60 éve konfirmáltak névsora

Írta és összeállította: Ungvári Barna-

Év
Összesen
Ortodox

Görög

katolikus

Római

katolikus Református
Evangé-
likus Unitá-
rius Izraelita
Baptista
Pünkösdis
Egyéb összesen
1850 1433 - 288 173 970 - -2 - -1857 1616 299 - 209 1100 1 52 - - -1869
1611 240 3 214 1125 6 21 2 - -1880 1764 264 8 272 1202 2 9 2 - -1890
1875 259 5 314 1255 5 24 13 - -1900
1828 24611
254
1263
5
18 29 --
2
1910

1785 227 13 2311240

9

32 33 --

-

1930

2065

308

36 3081316

11 4144

-

-

1

1941

2201

145 10 3961523

46

49

32

-

-

-

1992

2714246

9

541

1843

21+2*

45

2

-

-

14

2002

2553250

4

532

1702

8+6

34

2- - 152011 2494

Természetes apadás	Évszám	Lélekszám		Beköltözés		Kiköltözés		Természetes szaporulat				Általános szaporulat		
		2000	1823	1	7	-	-	12	10					
2001	1801	5	2	-	-	16	13	2002	1788	1	-	11	12	-
-	2003	1800	14	10	-	-	19	14	2004	1786	20	10		
-	8	-	2005	1786	2	10	-	-	10	-	2006	1767	16	
3	-	9	3	-	2007	1776	12	10	-	-	-	2	2008	
1774	5	7	-	-	8	10	2009	1734	7	28	-	-	30	
2010	1725	10	4	-	-	15	9	2011	1707	3	12	-	-	9
18	2012	1710	11	15	7	3	-	-	2013					
1685	7	28	-	-	-	25	2014	1685	12	8				
8	6	-	2	0	2015	1668	5	9	-	-	10	17	2016	1667
28	1	-	-	3	1	2017	1644	4						
-	-	23												

Kereszteltek	Temettek	Konfirmáltak	2000	11	23	13	2001	5	Évszám	
									21	19
2002	19	8	26	2003	14	33	27+5			
2004	16	24	27	2005	20	30	17	2006	17	19
2007	14	19	7	2008	10	18	12	2009	12	21
13	28									
8	2011	14								

23 14 2012 20 13 18 2013 10 14
10 2014 23 25
9 2015 10 22 11 2016 17 20 11 2017

15 14 20